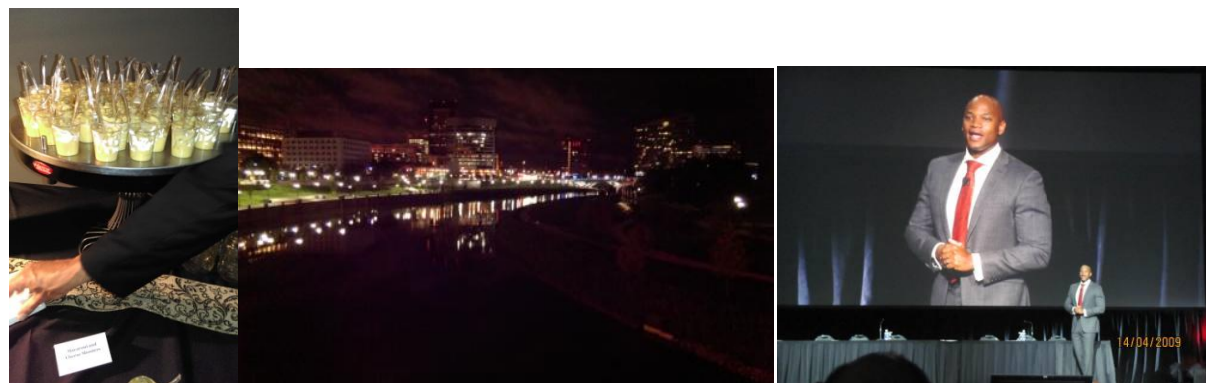

Rapport från IFLA – WLIC 2016 Columbus, USA

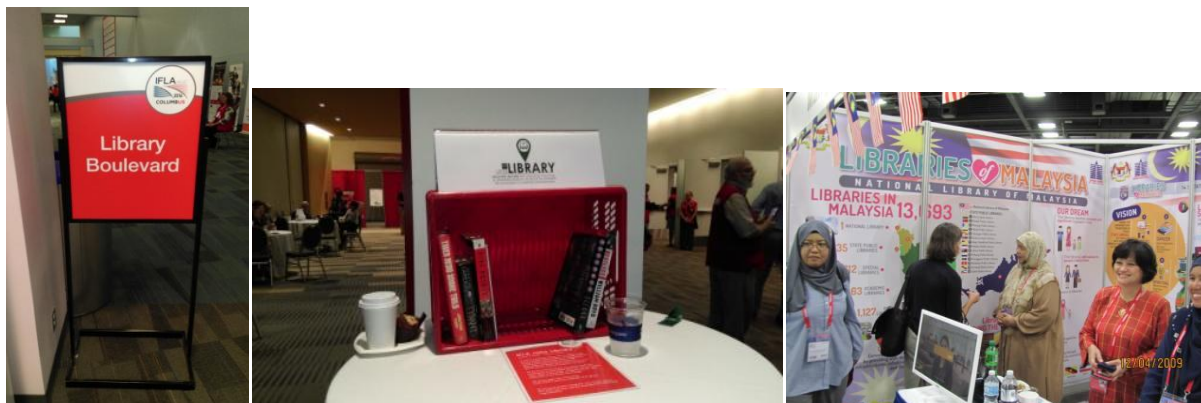
Öppningsceremonin var bombastic, fantastic och ibland lite confusing. Man ville förstås visa upp det bästa och mesta från Columbus och Ohio, så det var livs levande kängurubebis från zoo, akrobater, astronauter, mannekänguppvisning, dragshowartist (mimande Adele, är hon inte brittisk?), serietecknare, körsång m.m., allt presenterat av en idrottskändis i bästa talkshowstil. Bäst var nog i alla fall ungdomarna som marscherade till hiphop.

Cultural evening ägde rum på COSI (Center of science and industry) vackert beläget vid floden Scioto som rinner genom staden, och där gick färden mellan Amerikas fem regioner med mat och underhållning. Till de kulinariska höjdpunkterna hörde mac & cheese shooters, mashed sweet potato och cupcakes, och det bjöds på både mexikanskt sväng, linedance och ekvilibristiska aktiviteter som cykling på lina.

Två storföreläsningar gavs, författaren Wes Moore som berättade hur han kunde ha hamnat på den kriminella banan, om det inte hade varit för böcker och människor som brydde sig (lite väckelsetal). Statsarkivarien David Ferriero som redogjorde för vikten att öppna upp och tillgängliggöra arkivmaterial för ökad demokrati och medborgares delaktighet.

Däremellan var det en vecka fullspäckad med föredrag, möten och diskussioner, bra arrangemang och hjälpsamma volontärer som visade en till rätta så fort man visade tecken på förvirring. Jag försökte plocka lite av varje från det digra smörgåsbordet, och med några få undantag var det mycket intressant och givande.

Det var förvånansvärt mycket om sociala medier (kan bero på bibliotekariékårens snittålder?), vi uppmanades att gilla på facebook, skaffa twitterkonto, ladda upp foto på instagram, och den retoriska frågan med anledning av "Little library", vad vill konferensbesökare helst ha, fritt wifi eller gratis bok? Men även många exempel på hur biblioteken kan använda sig av kommunikationsverktyg, och särskilt imponerande är hur långt bibliotek i Asien och Afrika anammat ny teknik och för digitalisering av kulturarv. Bibliotekens betydelse i lokalsamhället "community", betonades ofta, och dess roll för flyktingar och immigranter. Jag lyssnade till föredrag om katalogiseringens utveckling (som ordförande Miriam Säfström beskrev som en rockkonsert), om beskrivning av specialsamlingar (där det framkastades att man borde skrota begreppet katalogpost), om innovativa bibliotek bort från det traditionella, rundabordsdiskussioner om bibliotekariers kompetensutveckling m.m.

Jag kommer dock främst att redogöra för 3 programblock som jag var på. Eftersom jag har ansvar för lokalsamlingen på mitt bibliotek valde jag **Social Web - it's relevance for family and local history**, vilket arrangerades av sektionen Geneology and local history (Genloc) tillsammans med Asia & Oceania. Temat var alltså hur man kan använda sociala medier i bibliotekens verksamhet med släktforskning och lokalhistoria.

Discovery of Karamanlidika cultural artefacts via social media tools - towards a digital repository for Karamanli memories

Karamanlidika var en ortodox kristen folkgrupp i Mindre Asien under ottomanska riket, vars ursprung är omtvistat men som fördrevs från Turkiet 1923. Deras språk skrevs med grekiskt alfabet men talades med turkiskt uttal, och böcker på karamanlidika har upptäckts bl a i cypriotiska bibliotek. I ett projekt har man använt sociala medier som facebook och twitter för att samla in minnen och artefakter spridda över världen, i syfte att skapa ett digitalt bibliotek för bevarandet av kulturarv som också blir ett verktyg för släktforskning.

Together we listen – generating an accessible oral history of NYC through community participatory projects

I syfte att dokumentera och lyfta fram staden och dess invånare har man vid New York Public Library samlat in muntliga berättelser. Nödvändigheten av kommuninvånarens och volontärers deltagande betonades, där bibliotekarier handleder t ex i intervjuteknik. Det krävs också mycket informationsinsatser, men projektet skapar nya vägar in till biblioteket och för lokalhistoria är just platsen viktig. <http://oralhistory.nypl.org/>

So you want your oral histories used? Bridging the gap between oral histories, librarians and patrons

Amerikansk undersökning visade att bibliotekarier hade liten kännedom om och sällan använde muntliga källor i sitt referensarbete. Det finns inte standarder för att beskriva och katalogisera muntlig historia, så delvis är tillgängligheten orsak. Uppmaning att använda sociala medier för att uppmärksamma och sprida resurser. #oralhistory

Representing local history through user experience of access points

Hur kan man ta tillvara användares erfarenheter? Vid universitet i Texas har man undersökt hur användare uppfattar information i en bild, och vilken metadata som behövs för att förstå en bilds sammanhang. Resultatet kan användas för att beskriva och presentera lokalhistoriskt material. <https://dp.la/>

Genealogical information searches in Kawitan culture on Balinese hinduism society

Kawitan har sitt ursprung i religiöst system inom hinduismen. Att söka sin kawitan (sin släkts rötter) används för att få sin status och position i samhället bekräftad, och viktig för identiteten. Släkträderna är nedskrivet på palmlbladsmanuskript som kallas lontar. Man har digitaliserat lontar, men ett dilemma är att de flesta ändå föredrar det traditionella sättet för att få veta sin släkthistoria. (Kurnia från Airlangga university i Indonesien var nog mest fotad när visade upp en lontar).

Enhancing access to local history collections through social media – experience from Makene university, Uganda

History in progress Uganda är ett projekt där man använder allt som står till buds - FB, twitter, blog, Vimeo och digitalt konstgalleri för att bevara och tillgängliggöra sin historia. <http://www.hipuganda.org/>

A city remembers, Australia

Orange var en stad som berördes särskilt under första världskriget, då många av invånarna blev inkallade till militärtjänst. Till 100-årsjubileet uppmärksammades dess betydelse för samhället, genom att skapa en blogg och wiki om vad hände just den dagen och vilka som blev inkallade. <http://www.centenaryww1orange.com.au/>

Empowering the Pacific island diaspora through participatory heritage

Ännu ett exempel på hur människor i migration och diaspora kan använda sociala medier för att hitta sitt "eget folk" och vänner, från Guam som är en ö i Stilla Havet tillhörande Mikronesien, med liknande autonom ställning som Puerto Rico. Genom bibliotek för att nå ut och skapa kulturarvsprojekt för långsiktighet.

Standing committee meeting GENLOC

Jag blev inbjuden att sitta med i sektionens andra möte under konferensen. Det var inte mer än 6-7 av ordinarie SC medlemmar, eftersom flera inte hade kunnat komma till Columbus.

Alla fick kort presentera sig, och släktforskning var det dominerande yrket eller intresse. Det hade varit ca 50 på Genlocs program vilket man var nöjd med.

Ordföranden Bozena Rasmussen betonade vikten av att rekrytera nya medlemmar, både till sektionen och till SC, troligen delvis beroende på generationsväxling, och att sektionen måste bli bättre på kommunikation och marknadsföring.

Stor del av mötet veks åt planering kring nästa konferens i Wroclaw, och Genlocs förmöte i Vilnius. Jag ställde rätt många frågor för att förstå hur man arbetar inom en sektion, och eftersom det var många nya eller blivande medlemmar tror jag var relevanta. Till stor del sköts arbetet via mail eftersom man inte träffas mer än på konferensen en gång om året.

Theft in libraries – facing the hidden truth

Program om biblioteksstölder där FBI agent från Art crime unit satt i panelen och därför ombads vi att ej fotografera. (**Rare books & special collections och preservation section**)

Under the iceberg

Som representant för bokhandlare påpekade Michael Zubal att de också är offer för tjuvar. Han visade exempel på hur stämplor och exlibris skrapas bort med sandpapper, böcker ombinds innan försäljning, men att verk kan identifieras genom kännetecknande fläckar, proveniens och accesionsnr. Han berättade om nära samarbete med det katolska universitetsbiblioteket där stölder förekommit, och hans rekommendationer till bibliotek var att märka allt material tydligt, exemplarspecifik information i katalogposter, rapportera stölder och samarbeta med bokhandlare och andra institutioner.

Cold case

62 böcker försvunna mellan 1995-2004 från Kungliga biblioteket och 43 böcker från andra bibliotek kunde knytas till den sk "KB-mannen". Det var ett insiderbrott, genom att avlägsna kort ur kortkatalogen, radera uppgifter om proveniens, nya omslag osv., försökte han sopa undan spåren. Fallet lades ned 2006, men då ett av de stulna verken, Wytfliet atlas, upptäcktes av köpare i USA 2011 öppnades fallet åter 2014 efter påtryckningar. 15 böcker har hittills lokaliserats, tack vare bra samarbete med det amerikanska rättsväsendet och FBI.

Greger Bergvall betonade vikten av att vara öppen med och inte tysta ned misstänkta stölder, utan agera omedelbart och offentliggöra och sprida förteckningar över stulna verk.

Från Yale universitetsbibliotek instämde man angående öppenhet, och att varna andra institutioner då kriminella ofta opererar på flera ställen.

FBI-agenten bekräftade att stölder från bibliotek är mycket underrapporterat. Vanligt att inte upptäcks förrän objekten dyker upp på marknaden. Institutioner tycker att det är pinsamt eftersom ger dåligt rykte om oordning eller bristande rutiner. Refererade till ett fall från Pennsylvania universitet där 800 kartor stals på 3 dagar, och då hördes ett upprört "åhh" i publiken. Och FBI-killen påpekade att de är ju inte bokexperter, men experter på att sätta folk i finkan!

Connecting reference to the wider community (Reference section)

Providing informed referrals for immigrant populations

Mark Jamison presenterade fortbildningsprogram som genomförts för bibliotekspersonal vid Queens bibliotek, som är en av NYPL filialer. Även om staden alltid haft stor invandring är det andra grupper som kommer nu, i huvudsak icke-europeiska som har andra behov, med stora luckor vad gäller utbildning, språk, digital kunnighet. 50 % är invandrare, 140 språk eller dialekter i området, och biblioteket ställs inför nya utmaningar. Bibliotekarier vet ofta hur de kan hitta information, men inte hur förmedla till dessa grupper så att den blir användbar. För att kunna erbjuda immigranter bra service och fungera som stöd i deras integration behövs kulturkompetens för heterogent samhälle, digitala verktyg & tekniska resurser, utveckla särskilda resurser för immigranter och samverka med andra aktörer.

Town-gown collaborations for enhancing student research skills

I Calgary i Canada fann man att det var stora luckor i nyexaminerade juridikstudenters kunskaper, vilket får konsekvenser för yrkesutövandet. Advokatfirmor ger inte mycket handledning utan vill helst att nyanställda ska kunna ta sig an fall på en gång. Genom workshops "Research in the real world" där bibliotekarier, lärare och jurister deltar kan man dra nytta av olika expertiser, och studenterna blir mer förberedda för sin praktik. Kim Clarke menade att det kan appliceras på andra ämnesområden och yrken.

Inspiring next generation entrepreneurs - connecting small and medium-sized enterprises, schools and public libraries through information services

Nationalbiblioteket i Singapore initierade ett projekt där 50 skolor (13-17år) och 50 SME (småföretag inom industri, handel, teknik) deltog. Studenter gjorde studiebesök på företag, och fick handledning av bibliotekarier i informationsökning, intervju teknik och

artikelskrivande. Syftet var att knyta referensservice till samhället, och ungdomar får inblick i småföretagande vilket främjar återväxt på sikt.

Changing of information needs of online collaborative researchers (Nigeria, Sydafrika)

Hur kan vi ge bättre service? De har sin laptops och iPhones, vi måste göra något! Forskare använder ny teknologi, och kräver att varje fas av forskning ska hända online och att information ska vara delbar. Utmaning för biblioteken att hänga med när användare håller på att bli sofistikerade sökare, 24 h. Syfte med studien var att identifiera behoven; referensbibliotekarier behöver kunskaper i akademisk ledning, vetenskapligt skrivande, kommunikation, informationsspridning, samverkan, nätverk och juridiska aspekter.

Reference interview in Google age

Är referensarbetet utdött? Utvecklingen har gått från traditionellt referensarbete som innebär intervju med ofta personlig relation mellan användare och bibliotekarie, till virtuella tjänster som chat och mail. Evelyn Curry har undersökt vuxnas internetanvändning, och menar att bibliotekarier och referensservice i hög grad behövs. Riktlinjer för bemötande och utförande: synlig, tillgänglig, intresserad, lyssnande, sökande, uppföljande.

<http://www.ala.org/rusa/resources/guidelines/guidelinesbehavioral>

“The only thing that library users want at the end of the day is excellent service!”

Qatar national library var en av mässutställarna och sponsor av konferensen, och de erbjuder bra lön och en massa förmåner, lite coolt att ha ett usb-minne därifrån i alla fall. I det nyligen återinvigda folkbiblioteket i Columbus med stor barnavdelning fastnade jag för det interaktiva läsinlärningsprogram med tåg som flickan skickligt manövrerade!

Studiebesök på Cleveland public library – special collections

På fredagsmorgonen åkte ett 20-tal konferensdeltagare till Cleveland för att besöka folkbiblioteket och R&R arkivet.

Cleveland är en gammal industristad, som hade sin blomstrande period under 1920-talet och Rockefellereran. CPL är det 3:e största folkbiblioteket i landet, efter New York Public Library och Boston. Olika invandrargrupper och språk speglas i samlingarna, och man har största samlingen i landet av verk på olika språk.

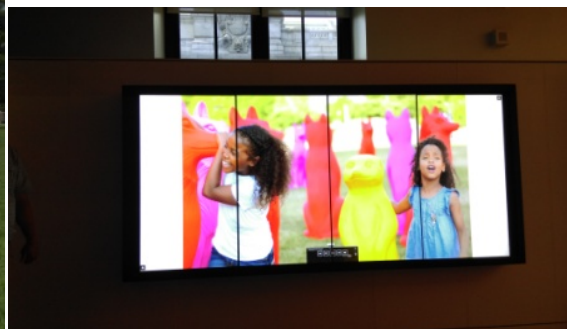
Förutom huvudbiblioteket finns 27 filialer, vilka oftast är fullpackade. På huvudbiblioteket var det däremot ganska folktomt, och det beror dels på att inte många bor i själva stadskärnan, dels på att det fortfarande betraktas mer som ett forskningsbibliotek. Bibliotekarien menade att man alltid har varit mer av en rörelse än institution med utåtriktad verksamhet, t ex levererat böcker till hamnarbetare.

Man hade gärna velat stanna en längre stund i parken, med dess plastsniglar (NYPL har sina stenlejon, men vi har sniglar som bibliotekarien sa), Tom Otterness gulliga maskotar på grinden, och lyssnat till porlandet från fontänen av arkitekt Maya Lin (som gjort Vietnam veteraners memorial i Washington.)

Vi fick se den pågående Shakespeare-utställningen med anledning av jubileumsåret, med flera digitala inslag som t ex att bläddra i verket på montern (att en av oss besökare kom med på bilden var dock tillfällighet!).

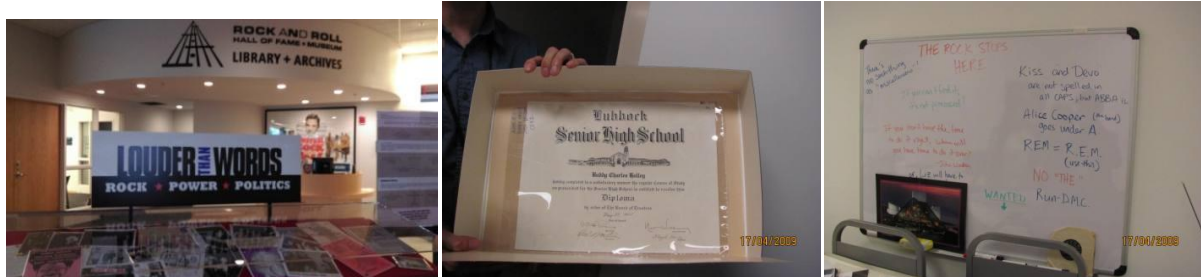
Specialsamlingarna rymde stor samling av schacklitteratur, miniatyrböcker med den allra minsta på 1 mm, konstbokband, folklore, blev bjuden på teaparty (Alice i underlandet-samling) m.m. Om läsesalarna inte var fullsatta så var datorlabbet däremot välbesökt, med tillgång till ny teknik, behjälplig personal och datorkurser. I makerspacehörnan kunde man för 2 \$ skriva ut en figur i 3d-skrivare.

På lunchpausen fick vi en glimt av Lake Eire, medan vi tog regnskydd under statyn i form av en stämpel, lämpligt nog!

Rock & roll hall of fame library & archives

I Cleveland finns också ett rockmuseum, men vi besökte alltså arkivet som är en forskningsresurs för museét, journalister och musikkforskare och ligger en bit bort. Bibliotek med lyssnar- och läsplatser, och där utställningen "Louder than words" om politisk rock som särskilt framhöll kvinnliga artister i "Revolution Grrl style". Vi fick visning i arkivet; vinylskivor, cd, kassetter, affischer och programblad. Bland det värdefullaste som chefen Andy visade upp, efter att ha låst upp 3-dubbelt, var manuset till Jimi Hendrix "Purple Haze", samt Dylans "Blowin in the wind" och Elvis Costellos skoldiplom! Samlingarna byggs upp genom donationer, så viktigt med nätverk av branschfolk, material samlas in på konsertturnéer, avgränsning mot andra musikgenrer även om genren är bred. "Kiss and Devo are not spelled in all CAPS, but ABBA is" står det b l a på personalens anslagstavla.

Avslutningsvis vill jag rikta ett varmt tack till Svensk Biblioteksforening, vars resestipendium möjliggjorde min resa och deltagande i årets IFLA-konferens, och med en liten ljudsekvens av klubbgräshoppa alt. cikadavårtbitare som minne från den de heta Ohio-augustinätterna!

/Maja Markhous